

Αριθ. 1716

Η ΑΝΑΣΤΟΛΗ**Η ΚΑΤΑΠΑΤΗΣΙΣ ΤΩΝ ΝΟΜΩΝ**

ΚΑΙ ΤΩΝ

ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ**ΕΝΑΙΣΙΜΟΣ ΔΙΑΤΡΙΒΗ**

Εγκριθείσα πρὸς δημοσίευσιν

ΥΠΟ

Ε. ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ.

Διδάκτορος τῶν Νομικῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ,

ΤΥΠΟΙΣ ΤΟΥ ΜΕΛΛΟΝΤΟΣ.

—•••—
1862.

14

НАУКА И

ИЗУЧЕНИЕ НАТ

1911

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ

1911

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ

ИЗДАНИЕ

1911

Όρω. 1716

ΤΑΙΣ ΙΕΡΑΙΣ ΣΚΙΑΙΣ
ΤΩΝ ΥΠΕΡ ΑΝΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ
ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΩΝ
ΕΝ ΑΡΓΟΛΙΑΙ ΚΑΙ ΚΥΘΝΩ:
ΠΕΣΟΝΤΩΝ.

ΙΕΡΟΝ.

ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΗΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΕΝ ΑΡΧΑΙΟΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΙΑΙΣ

ΜΕΤΟΧΙΑΙΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ

Η ΑΝΑΣΤΟΛΗ

ἡ καταπάτησις τῶν Νόμων καὶ τῶν Συνταγματικῶν
ἐλευθεριῶν.

Πολλάκις δοκεῖ τὸ φυλάξαι
τ' ἀγαθὰ τοῦ κτήσασθαι
χαλεπώτερον εἶναι *.
(Δημοσθένης).

— 0 —

Πρῶτον ζήτημα τοῦ Συνταγματικοῦ δικαίου κατὰ τὰς ἐγγράφους ἐξετάσεις ἀποσφραγίσας τὸν φέροντα αὐτὸ φάκελον ἀπήντησα τὸ ἐξῆς, « Κατὰ τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα δύναται ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ν' ἀναστείλῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας χάριτι τῆς δημοσίου ἀσφαλείας ; » Κατ' ἀρχὰς ἐβλήθην εἰς πειρασμόν· τὸ ζήτημα μοι ἐφάνη πρωτοφανές, καὶ τῇ ἀληθείᾳ παράδοξον. Πῶς ὑπεψιθύρισα εἶναι δυνατόν, ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία νὰ δύναται ν' ἀναστείλῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας, ἀφοῦ ὁμνύη νὰ φυλάττῃ αὐτά ; Ἰπέθεσα μὴ τυχὸν μοι συνέβη κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ὀπτική τις ἀπάτη, εὐτυχῶς ὅμως οὐδὲν τοιοῦτον ὑπῆρξεν. Ἠγέρθην λοιπὸν καὶ λαθὼν εἰς χεῖρας τὸ Σύνταγμα ἤρχισα νὰ μετρῶ τὸ μῆκος τῆς ἐν ἧ εὐρισκόμενῃ αἰθούσῃς, ἐπὶ μίαν περίπου ὥραν φυλλολογῶν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους καὶ τὰ ἑκατὸν ἐπτὰ αὐτοῦ ἄρθρα. Τέλος κρατύνας ἔτι μᾶλλον τὴν πεποίθησίν μου ὅτι, οὐ μόνον οὐδαμῶς οὐδὲν τοιοῦτον δικαίωμα (α) ἀναστολῆς ἐχορήγησε τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀλλ' ὅτι καὶ βραδῶς αὐτὴν ἀπηγόρευσε, ἀνεπαύθη, λύσας τὸ ζήτημα ἀποφατικῶς μὲν, σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα καὶ τὸ γράμμα τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, ἀλλὰ λίαν συντόμως.

Ἦδη, θεωρήσας τὸ ζήτημα σπουδαιότατον διὰ τὰς σοβαρὰς συνεπειὰς τὰς ὁποίας δύναται νὰ συνεπιφέρῃ ἄλλοιὰ τις λύσις αὐτοῦ, ἔρχομαι νὰ ἐνδιατρίψω ἐκτενέστερον ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τοιοῦτον χρόνον καὶ νῦν καταπείγοντος, καὶ τῆς ἀσθενείας τῶν δυνάμεών μου πλήρη συναίσθησιν ἔχων. Καὶ πρῶτον, πρὶν ἢ προχωρήσω εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ προτεθέντος σπουδαίου ζητήματος, ἀπαραίτητον νομίζω νὰ παραθέσω ἐνταῦθα τὴν λύσιν ἐτέρου τι-

(α) Σημειωτέον, ὅτι οἱ ἄρχοντες δὲν ἔχουσιν εἰμὴ χρέη, οἱ δὲ πολῖται μόνον ἔχουσι δικαίωματα.

νός θεμελιώδους, τοῦ ἑξῆς: « *Τίς ἢ κατὰ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου κυβέρνησις* » ἀναλυομένου εἰς ταῦτα: ἂν δηλ. πρέπει οἱ ἄνθρωποι νὰ διοικῶνται ὡς κτήνη, ἐν ἄλλαις λέξεσι νὰ ἐξαοῦνται ἢ τύχη αὐτῶν ἐκ τῆς ἀθαιρέτου θελήσεως ἐνός τινος βασιλέως ἢ αὐτοκράτορος μὴ ὀφείλοντος λόγον τῶν πράξεών του, εἰμὴ μόνον εἰς τὸν Θεὸν καὶ μεταβιβάζοντος ἐξ ἀδιαθέτου εἰς τὸν πλησιέστερον συγγενῆ του, τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν του, ὅπως μεταβιβάξῃ καὶ τὴν περιουσίαν του, ἢ ἂν ἡ κοινωμία ὑφίσταται μόνον χάριν τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, δικαιουμένων νὰ σχηματίζωσιν οὕτω τὴν κυβέρνησιν αὐτῆς, ὥστε νὰ ἐνεργῇ ἐν ὀνόματι καὶ πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῶν: διότι μέσος ὅρος μεταξύ τῶν δύο τούτων συστημάτων δὲν ὑπάρχει.

Κατὰ τὴν ἐπικρατήσασαν σήμερον πανταχοῦ τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀμερικῆς σωτήριον καὶ πρὸς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου συνάδουσαν ἀρχὴν, οἱ λαοὶ δικαιούνται νὰ κυβερνῶνται κατὰ τὴν εἰκαζομένην αὐτῶν θέλησιν: ἐκλέγουσι τὸ πολίτευμά των, καὶ κατ' ἐντολὴν αὐτῶν ἐνασκῶσιν οἱ βασιλεῖς τὴν ἡγεμονικὴν τῶν ἐξουσίαν. Πολλαχοῦ τῆς Εὐρώπης τὸ σωτηριῶδες τοῦτο τῶν λαῶν δικαίωμα διεδηλώθη διὰ πανηγυρικῶν πράξεων, διὰ πανδήμιον προκηρύξεων τῶν ἀρχομένων, ἢ διὰ ῥητῶν ὁμολογιῶν τῶν ἀρχόντων. Μόνοι οἱ Γερμανοὶ ἡγεμόνες, καίτοι βιασθέντες νὰ παραχωρήσωσι Συντάγματα εἰς τοὺς λαοὺς των, μόνοι οὗτοι, νομίζομεν, ἐπιμένουσιν εἰσέτι ἀρνούμενοι ὅτι εἶναι ἄπλοοι αὐτῶν ἐντολοδόχοι.

Συνέπεια δὲ ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητος τῆς προεκτεθείσης λαοσώου καὶ λογικωτάτης ἀρχῆς, εἶναι ὅτι, ὁ βασιλεὺς ὁ τῆ θελήσει τοῦ λαοῦ κληθεὶς ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὁ ὑπογράψας τὸ ἐπιβληθὲν αὐτῷ πολιτικὸν συνάλλαγμα καὶ ὠρκισθεὶς ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὅτι θέλει τηρεῖ αὐτὸ θρησκευτικῶς ὡς τύπον καὶ ὑπογραμμὸν τοῦ βίου του, δὲν δύναται, ἐπ' οὐδεμιᾷ προσάσει, καὶ ἂν ἐπέισθη ἐκ τῆς πείρας, ὅτι διατάξεις τινὲς τοῦ Συντάγματος εἰσὶ πλημμελεῖς καὶ ἐναντίαι εἰς τὸ καλῶς ἐνοουόμενον συμφέρον τῆς κοινωσίας, δὲν δύναται νὰ ἀμφισβητήσῃ τὴν χρησιμότητα αὐτῶν καὶ νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι πρέπει νὰ καταργηθῶσιν ἢ ἀντικατασταθῶσι δι' ἄλλων: δὲν δύναται δὲ, διότι ἐκ μόνου τοῦ Συντάγματος καὶ οὐχὶ ἐξ ἰδίου ἢ τῶν προπατόρων του δικαίωματος, ἔσχε τὴν ἡγεμονικὴν τοῦ ἐξουσίαν. Ἄλλως, δικαιούται πᾶς πολίτης νὰ τῷ ἀντιτάξῃ, ὅτι ὁ λαὸς δὲν κατέστησεν αὐτὸν κριτὴν τῆς τύχης του, ἀλλ' ἀποδεχθεὶς αὐτὸν ἄρχοντα τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας δυνάμει τοῦ Συντάγματος καὶ μόνον κατὰ τοὺς ὅρους αὐτοῦ, ἐπεφυλάχθη εἰς ἑαυτὸν καὶ μόνον τὴν ἀ-

νωτάτην κηδεμονίαν καὶ κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους. Οὐ μόνον δὲ τοῦτο, ἀλλὰ, δύναται φρονούμεν ὁ ἐντελοδότης λαός, ὁσάκις βλέπει καταπατούμενον ὑπὸ τοῦ ἡγεμόνος τὸ συναφθὲν πολιτικὸν συνάλλαγμα, καὶ ν' ἀνακαλέσῃ τὴν δοθείσαν τῷ τοιοῦτῳ ἐντολήν, καὶ ἀναθέσῃ τὴν ἐκπλήρωσιν αὐτῆς εἰς ἕτερον ἀπολαύοντα τῆς ἐμπιστοσύνης του, θέλοντα καὶ δυνάμενον νὰ ἐκπληρῇ, ἐντὸς τῶν διαγεγραμμένων ὁρίων, ὡς ἀνέλαβεν ἀπέναντι τοῦ ἔθνους ὑποχρεώσεις καὶ τὰς τοῦ κυριάρχου λαοῦ ἀπαιτήσεις.

Τὸ λογικὸν λοιπὸν καὶ ἀναπόδραστον συμπέρασμα εἶναι ὅτι, ὁ τοιοῦτος ἡγεμὼν, ἵνα μὴ φωραθῇ ἐπιτοκῶν καὶ τὰς σπονδὰς λῶων, ὀφείλει ἐν πάσῃ περιστάσει νὰ περιστείλῃ ἀκριβῶς τὴν ἑαυτοῦ ἐνέργειαν, ἐντὸς τῶν ὑπὸ τοῦ Συντάγματος διαγεγραμμένων ὁρίων.

Ἐκ τῶν προεκτεθέντων καταφαίνεται ὅτι δὲν δύναται ἐπ' οὐδεμιᾷ προφάσει, δι' οὐδένα λόγον, ὁ αρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, νὰ παρεκβῇ τῶν ὁρίων τοῦ Συντάγματος, καὶ ἐπὶ τῇ ὑποθέσει ὅτι ἡ δημοσία ἀσφάλεια τὸ ἀπαιτεῖ, τὸ συμφέρον τῆς κοινωρίας τὸ θέλει.

Ἔτι δὲ καταφανέστερα καθίσταται ἡ ἀλήθεια αὕτη, ὅταν ἀνατρέξῃ τις μικρὸν εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπανορθώτου Βουρβωνικῆς δυναστείας, καὶ ἰδίως ἐπὶ τοῦ Καρόλου Χ'. Πιστεύω οὗτος ὅτι θεῖθεν προωρίσθη νὰ ἄρχῃ τῆς Γαλλίας ὅπως καὶ οἱ προπάτορες αὐτοῦ, ἐνθαρρυνθεὶς δὲ συνάμα καὶ ἐκ τῆς φράσεως τοῦ ἄρθρου 14 τοῦ Συνταγματικοῦ χάρτου « ὁ Βασιλεὺς . . . ἐκδίδει τοὺς κανονισμοὺς καὶ τὰ διατάγματα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν νόμων καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ κράτους », ἐνόμισεν ὅτι ἐδικαιοῦτο ἐν δευναῖς περιστάσει νὰ τεθῇ ὑπεράνω τῶν Βουλῶν καὶ ν' ἀνατρέψῃ δι' ἀπλῶν διαταγμάτων τοὺς κειμένους περὶ τύπου καὶ περὶ ἐκλογῆς βουλευτῶν νόμους. Τί δὲ προέκυψεν ἐκ τούτου ; Οἱ Γάλλοι μὴ εὐρόντες πειστικὸν τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ σκέπτεσθαι τοῦ Καρόλου, ἀπέβαλον αὐτόν τε καὶ τοὺς ἀπογόνους του τοῦ θρόνου κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1830, ἀνεγνώρισαν ἀντ' αὐτῶν τὸν Λουδοβικὸν Φίλιππον, ὡς πολίτην βασιλέα καὶ, πρὸς ταῖς ἄλλαις μεταρρυθμίσει τοῦ Συνταγματικοῦ Χάρτου τοῦ 1814, ἐξοβέλισαν ἐκ τοῦ 14 ἄρθρου τὴν σκανδαλίσασαν τὸν ἀτυχῆ Καρόλον φράσιν « καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ Κράτους » καὶ ἀντεκατέστησαν αὐτὴν διὰ τῆς περικοπῆς, « δὲν δύναται δὲ ν' ἀναστείλῃ ποτὲ ὁ βασιλεὺς τὴν ἐνέργειαν τῶν νόμων, μηδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεώς των ».

Τὴν περικοπὴν ταύτην ἔσπευσαν νὰ προσλάβωσι διὰ πᾶν ἐν-

δεχόμενον, καὶ τὰ κατόπιν γινόμενα Συντάγματα τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Ἑλλάδος, ὅπερ μάλιστα ἐν ἄρθρῳ 28 διαρρήδην κηρύττει τὰ ἐξῆς : « Ὁ βασιλεὺς ἐκδίδει τ' ἀναγκαῖα Διατάγματα πρὸς ἐκτέλεσιν τῶν Νόμων, δὲν δύναται δὲ ν' ἀναστείλῃ ποτὲ τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν, μηδὲ νὰ ἐξαιρέσῃ τινὰ τῆς ἐκτελέσεώς των ».

Ἐκ τοῦ σαφοῦς καὶ μηδεμίαν ἀμφιβολίαν παρέχοντος τούτου, ἄρθρου τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, πείθεται πᾶς τις, ὅτι οὐδέποτε δύναται ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας νὰ ἀναστείλῃ τοὺς Νόμους, πολὺ δ' ὀλιγώτερον, κατὰ μείζονα λόγον, τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας, ἔστω καὶ χάριν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας.

Οἱ νόμοι σκοποῦσι τὴν ἐξασφάλισιν τοῦ δικαίου ἐν τῇ κοινῶνίᾳ· ἀλλὰ τὸ δίκαιον δὲν εἶναι ἡ, ἡ γενικὴ βούλησις ἢ συνάπτουσα τὰς μερικὰς καὶ ἀτομικὰς θελήσεις εἰς ἀρμονίαν, ὅπως καταστῆ ἡ ἐλευθερία αὐτῶν πραγματικὴ. Ἡ γενικὴ βούλησις λοιπόν, ὁ νόμος, δὲν δύναται ν' ἀνασταλῇ ποτὲ, καὶ μάλιστα εἰς Συνταγματικῶς πολιτευόμενα κράτη, χωρὶς νὰ παραβιασθῇ ἡ γενικὴ αὕτη βούλησις ὑπὸ τῆς ἀτομικῆς, τῆς αὐθαίρετου. Ἀλλὰ, τούτου γινόμενου, (ἀνεξαρτήτως τῆς ρητῆς ἀπαγορεύσεως τοῦ Συντάγματος) τοῦτέστιν, ἀναστέλλομένων τῶν νόμων κατὰ τὴν αὐθαίρετον θέλησιν, ἐνὸς τινος μονάρχου, μιᾶς τινος νομοτελεστικῆς ἐξουσίας, βραδύνει ἄραγε νὰ ἐπέλθῃ ἀντὶ τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, τὴν ὁποίαν προβάλλουσι, καὶ τὴν ὁποίαν ἐπαναλαμβάνομεν μόνον οἱ νόμοι φρουροῦντες τὸ δίκαιον ἐξασφαλίζουσι, βραδύνει νὰ ἐπέλθῃ ὅλως τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα; νὰ ἐνθρονισθῇ ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ, ὁ δεσποτισμὸς ἢ ἡ ἀναρχία; καὶ πάλιν, τῆς ἀναστολῆς χωρούσης κατὰ τὸ δοκοῦν, δὲν εἶναι φόβος μὴ περιπέσωμεν εἰς σύγχυσιν ἐξουσιῶν τοιαύτην, καθ' ἣν νὰ μὴ ἀπέχωμεν πολὺ τοῦ ἀπολυτισμοῦ ἢ τῆς συγκεντρώσεως; Ταῦτα καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν ἀναστολὴν τῶν νόμων τὴν ὁποίαν τινὲς δὲν διτάζουσι νὰ παραδεχθῶσι χάριν δὴθεν τῆς δημοσίας ἀσφαλείας, καὶ τὴν ὁποίαν ἀποκροῦομεν ὅλαις δυνάμεσι. Αἱ δὲ Συνταγματικαὶ ἐλευθερίαι;

Αἱ Συνταγματικαὶ ἐλευθερίαι, ἀπορρέουσαι ἐκ τῆς συνειδήσεως τοῦ λαοῦ, ὡς τὸ δίκαιον· ἀπ' αὐτῆς τὴν ὑπόστασιν λαβοῦνται, ἐν τῷ Συντάγματι δὲ διατυπωθεῖσαι καὶ ὑπὸ τοῦ Συνταγματικοῦ βασιλέως ἐνόρκως ἀναγνωρισθεῖσαι, πρέπει νὰ ἦναι ἀεὶ ζῶσι ὡς τὰ ἔθνη τὰ οὐδέποτε θνήσκοντα, ὡς ἡ συνείδησις αὐτῶν ἢ ἀεὶ ποτε ζῶσα. Ἄρα, οὐδ' ἐπὶ μίαν στιγμὴν δύνανται ν' ἀνασταλῶσιν ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, χωρὶς ἡ ἀναστολὴ αὕτη νὰ ἐξεγείρῃ ἄργᾳ ἢ ὀργήγωνα τὴν κοινὴν τοῦ ἔθνους συ-

νειδῆσιν, χωρὶς νὰ φέρῃ κλονισμὸν εἰς τὸ Κράτος, καὶ ἀνατρέψῃ ἐκ βάθρων τὴν ἐκτελεστικὴν ταύτην ἐξουσίαν, διὰ τὴν γενομένην ὑπέρβασιν, διὰ τὴν προφανῆ ἐπιπορίαν.

Ἡ ἐκτελεστικὴ λοιπὸν ἐξουσία, καὶ πρὸ πάντων ὁ ἀρχηγὸς αὐτῆς, οὐ μόνον ὡς ἀπεδείχθη, οὐδὲν τοιοῦτον ἀναστολῆς δικαίωμα ἔχει κατὰ τὸ 28 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ ὀφείλει, ὡς ἐντολοδόχος τοῦ κυριαρχοῦ λαοῦ, νὰ περιορίζῃ τὴν ἐνέργειαν αὐτοῦ ἀκριβῶς, εἰς τὴν δοθείσαν αὐτῷ ἐντολήν, νὰ μὴ παρεκβαίνη ἐπ' οὐδεμιᾶ προφάσει τῶν ὁρίων αὐτῆς, καὶ νὰ ἐπιδιώκῃ διὰ τῶν πράγματι ὑπευθύνων ὑπουργῶν, τὴν θρησκειτικὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος καὶ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῶν ὑπὸ τῶν γηγισίων ἀντιπροσώπων τοῦ λαοῦ νομοθετηθέντων. Ὄφειλε δὲ τόσῳ μᾶλλον, ὅσῳ ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία δὲν εἶναι, ἢ, χεῖρ, ἐκτελοῦσα ὅ,τι ἡ κεφαλὴ, νομοθετικὴ ἐξουσία, ψηφίζει.

Τί δὲ προκύπτει ἐκ τῆς τοιαύτης ἀναστολῆς, ἢ ἀληθῶς εἰπεῖν καταπατήσεως τῶν νόμων καὶ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν; Ἐάν συμβουλευθῶμεν πάλιν τὴν ἀδέκαστον Ἱστορίαν, τὸν πιστότατον αὐτὸν καθρέπτην τῆς ἀνθρωπότητος, βλέπομεν τὸν Λουδοβίκον Φίλιππον καταπίπτοντα ἐκ τοῦ θρόνου τῷ 1848, καὶ συμπαρασύροντα εἰς τὴν πτώσιν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἀπογόνους του. Τὴν πτώσιν ταύτην ἐποδίδει ἡ ἀλάνθαστος Ἱστορία, εἰς τὴν ἀδυναμίαν τοῦ εἰρημένου ἡγεμόνος, τοῦ νὰ θέλῃ νὰ κυβερνᾷ προσωπικῶς ἐξ οὗ ἡ τε ἀπροκάλυπτος αὐτοῦ προσπάθεια τοῦ νὰ νοθεύῃ τὴν κοινὴν γνώμην τῆς Γαλλίας, ἐπηρεάζων διὰ τῆς διαφθορᾶς τὰς βουλευτικὰς ἐκλογάς, καὶ λαμβάνων ἐκ τῆς πεπλασμένης παρ' αὐτοῦ βουλευτικῆς πλειονοψηφίας τοὺς ὑπουργοὺς του. Οὕτω δὲ ἀντὶ νὰ βασιλεύῃ μόνον Συνταγματικῶς, ἐσφατέρισθη πράγματι καὶ τὴν ὑπουργικὴν κυβέρνησιν, συνταυτίσας ἐν ἑαυτῷ δύο ἀσυμβιβάστους ιδιότητες, τὴν τοῦ ἀνευθύνου ἀνωτάτου ἀρχοντος καὶ τὴν τοῦ ὑπευθύνου κυβερνήτου.

Ἐκτοτε οἱ ζηλοτυποῦντες ἐπὶ τοῖς αὐτῶν πολιτικοῖς δικαίωμασι Γάλλοι, μὴ δυνάμενοι νὰ θέτωσι τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν ὑπέρνω τῶν πολιτικῶν διαπληκτισμῶν, διότι ἀπῆνταν αὐτὸν ὡς πολιτικὸν κομματάρχην εἰς πᾶν βῆμα τῶν, τοῦτέστι καὶ ἐν τῇ ἐκλογικῇ πάλῃ καὶ ἐν τῇ κυβερνητικῇ ἐνέργειᾳ καὶ ἐν τῇ καθαρᾷ διοικήσει, ἠναγκάσθησαν κατ' αὐτοῦ νὰ ἐκτοξεύσωσι τὰ βέλη των, ἐπὶ τῆς πεισματώδους πάλης περὶ ἐπεκτάσεως τοῦ ἐκλογικοῦ δικαίου, τῶν ὑπουργῶν καὶ τῶν συμπολιτευομένων βουλευτῶν καὶ γερουσιαστῶν, ἐκληφθέντων οὐχὶ ὡς ἀνεξαρτήτων καὶ δι' ἴδιον λογαριασμὸν ἐνασχούτων πολιτικῶν δικαίω-

ματα ἀνδρῶν, ἀλλ' ὡς σκευῶν τῆς προσωπικῆς τοῦ ἡγεμόνος κυβερνήσεως.

Ἀπαραίτητος λοιπὸν καθίσταται (ἵνα μὴ συμβῶσι καὶ παρ' ἡμῖν, ὅσα ἐν Γαλλίᾳ ἐπὶ τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου), πρὸς ἀποσόβησιν ἐνδεχομένων δεινῶν, καὶ πρὸς τὸ συμφέρον τῆς Συνταγματικῆς καλουμένης μοναρχίας καὶ τοῦ Συνταγματικῶς πολιτευομένου λαοῦ, ἡ θρησκευτικὴ τήρησις, ἐκ μέρους τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, τοῦ πολιτικοῦ μας Βαγγελίου, τοῦ Συντάγματος. Ἀλλὰ, πρὸ παντὸς ἀπαιτεῖται ἡ ἐκλογή τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, νὰ ἐνεργῆται ἀδοκίμετος καὶ ἀνεπηρέαστος, διότι ἄνευ τούτου πάντα τὰ λοιπὰ, ὡς πάντες ὁμολογοῦσι, φροῦδα καὶ μάταια Συνταγματικῶς αποβαίνουσι.

Ἐνταῦθα ἡ σειρά τοῦ λόγου μὲ φέρει (καὶ νομίζω ὅτι δὲν εἶναι ἀλλότριον τοῦ ἀνωτέρω ζητήματος), νὰ ἐξετάσω ἐν παρόδῳ κατὰ πόσον ὁ οὐσιωδέστατος οὗτος θεσμὸς ἐκ τοῦ ὁποίου ἐξαρτᾶται κατὰ μέγα μέρος ἡ τῶν λοιπῶν ἐκπλήρωσις, ἐξεπληρώθη, ἢ μᾶλλον, ἂν ἐξεπληρώθη ποτέ, ὅπως ἀπαιτεῖ καὶ θεσπίζει τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα. Δυστυχῶς καθὼς τὰ πλείστα τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος ἄρθρα, ἵνα μὴ εἴπωμεν ὅλα, (ἐκτὸς τοῦ τελευταίου, ὅπερ ἐδικαίωσε πληρέστατα τὴν Ναυπλιακὴν ἐπανάστασιν, ἣτις ἀπέδειξεν εὐτυχῶς ὅτι ὁ πατριωτισμὸς τῶν Ἑλλήνων πρὸς τήρησιν τοῦ Συντάγματος, δὲν ἐξέλειπε), μένουσι νεκρά, οὕτω καὶ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀντιπροσώπων τοῦ ἔθνους, τὴν μόνην βάσιν τοῦ Συνταγματικοῦ πολιτεύματος.

Ἀπὸ τῆς μεγάλης καὶ ὑψηλῆς ἐκείνης νυκτὸς τῆς Γ'. Σεπτεμβρίου 1843, καθ' ἣν στρατὸς καὶ λαὸς εἰς ἐν ἠνωμένοι ἀπήτησαν ἵνα τὸ ἔθνος κυβερνᾶται τοῦ λοιποῦ Συνταγματικῶς, ἐξακολουθεῖ εἰς τὴν ἔκτοτε Συνταγματικὴν καλουμένην Ἑλλάδα, ἐξακολουθεῖ μετ' ἀδυσωπῆτου ἐπιμονῆς πρὸς θλάβην τοῦ ἐλευθέρου καλουμένου καὶ δούλου ἔθνους, ἀνιστολή τις Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, καταπάτησις. Ἡ κυβέρνησις νοθεύει τὸ πολῦτιμον πολιτεύμα. Οὐ μόνον ἀναστέλλει, ἀλλὰ καταπατεῖ ἄνευ οὐδεμιᾶς συστολῆς, ἐν ἡμέρᾳ μέσῃ, τὸ Σύνταγμα καὶ τὰς Συνταγματικὰς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας. Ἀντὶ ὁ λαὸς νὰ ἐκλέγῃ τοὺς ἀντιπροσώπους αὐτοῦ, ὡς ῥητῶς κηρύττει τὸ 59 ἄρθρ. τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος ἀπ' ἐναντίας, διορίζει αὐτοὺς ἡ κυβέρνησις *per fas et nefas*, ἵνα τοὺς ἔχῃ ἀείποτε ὑποχείριους. Τί δ' ἐκ τούτου προκύπτει; Ἡ ἀνεύθυνος βασιλεία καθίσταται ὑπόπτος, δεικνύεται ἄπιστος περὶ τὸ μεταξὺ αὐτῆς καὶ τοῦ ἔθνους συνομολογηθῆν πολιτικὸν συνάλλαγμα καὶ τέλος ἐπίορκος· εἶτα μισεῖται καὶ περιφρονεῖται.

μισουμενή δὲ καὶ περιφρονουμένη ὑπὸ τοῦ λαοῦ· δὲν δύναται πλέον νὰ διατηρηθῆ, καὶ ἡ ἐλάχιστη πνοή, εἴτε ἔσωθεν εἴτε ἔξωθεν πνεύσασα διασκορπίζει αὐτὴν ὡς καπνόν. Ἀλλὰ, τὸ νομικόν τοῦτο πλάσμα τῶν Συνταγματικῶν πολιτειῶν, δὲν εἶναι ὅπως ἀνοπόστατον ἀφοῦ φιλοσοφικῶς δὲν δυνάμεθα νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι πράξις τις ἀνθρωπίνη, κατ' ἐπίγνωσιν γενομένη εἶναι ἀνεύθυνος, βεβαίως δὲν δυνάμεθα νὰ ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ Συνταγματικὸν σύστημα, ὅπερ, οὐ μόνον εἶναι τὸ λογικώτερον πάντων τῶν κυβερνητικῶν συστημάτων, ἀλλὰ καὶ δὲν ἀναγνωρίζει οὐδεμίαν ἀρχὴν ἄλλοθεν πηγέζουσαν ἢ ἀπὸ τῆς τοῦ λαοῦ κυριαρχίας, δὲν δυνάμεθα λέγω νὰ ὑποθέσωμεν, ὅτι δύναται νὰ παραδεχθῆ ἀντιφατικῶς ἡγεμόνα, ἀφ' ἑνὸς μὲν ἐνεύθυνον καὶ ἀπαραβίαστον, ἀφ' ἑτέρου δὲ δυνάμενον νὰ ἐνεργῆ νομίμως τε καὶ αὐτοτελῶς. Τὸ ἀνεύθυνον αὐτοῦ συνεπάγεται ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἀπραξίαν, ὡς βασιλείοντος καὶ μὴ κυβερνῶντος, καὶ τὴν μόνον διὰ τῶν ὑπευθύνων ὑπουργῶν του, ἐνάσκησιν πάντων ἀνεξαιρέτως τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων καὶ προνομίων. Οἱ ὑπουργοὶ αὐτοῦ εἰσὶν ὑπεύθυνοι διὰ πᾶσαν ἀνεξαιρέτως παραβίαν γενομένην παρ' αὐτῶν τῶν ἰδίων, παρὰ τῶν ὑπαλλήλων τοῦ Κράτους, καὶ παρ' αὐτοῦ τοῦ ἡγεμόνος, κατὰ τὴν ἐξέσκησιν τῶν βασιλικῶν δικαιωμάτων του, μηδὲν ἄπαλλαττόμενοι, οὐδὲ ἂν λάβωσι ῥητὴν παραγγελίαν πρὸς τὸ πράττειν τι παρὰ τοῦ βασιλέως· ἄρα, εἰς τὰ Συνταγματικὰ πολιτεύματα, ἡ εὐθύνη τῆς κυβερνητικῆς ἐξουσίας ὑπάρχει, καὶ ὑπάρχει πανηγυρικῶτατα καθιερωμένη, ἀλλὰ διὰ μεταθέσεως ἀπὸ τοῦ προσώπου τοῦ βασιλέως, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ὑπουργῶν αὐτοῦ, οἵτινες καὶ μόνοι δύνανται νομίμως καὶ ὑποχρεωτικῶς πρὸς τοὺς πολίτας νὰ ἐνεργῶσιν, ἐξ οὗ καὶ τὸ Συνταγματικὸν ἀξίωμα ὅτι « ὁ βασιλεὺς ἀδυνατεῖ νὰ πράττῃ κακόν ».

Δύο δὲ εἶναι οἱ μεγάλοι φραγμοὶ κατὰ τῆς ἀθετήσεως ἢ ἀναστολῆς τοῦ Συντάγματος, ἡ εὐθύνη τῶν ὑπουργῶν ἧτις οὐδέποτε παραγράφεται, καὶ ἐν τέλει ἡ τοῦ λαοῦ νόμιμος ἀντίστασις, περὶ ἧς ῥηθήσεται καὶ κατωτέρω. Ἀλλ' ἐπειδὴ αὕτη διὰ νὰ ᾖ νὰ εἶναι τελεσφόρος, πρέπει νὰ γίνῃ γενικὴ, ἤτοι ν' ἀπολήξῃ εἰς ἐπανάστασιν· πᾶσα δὲ ἐπανάστασις ἐμφαίνει τὴν πολιτείαν ὡς νοσοῦσαν καὶ ἐπιφέρει ἐνίοτε καὶ δυσεπανόρθωτα δεινὰ, εἶναι εὐχῆς ἔργον νὰ μορφωθῆ καὶ ἀναπτυχθῆ καὶ ἐν Ἑλλάδι, ὅπως ἐν ἄλλοις ἀληθῶς Συνταγματικοῖς κράτεσιν, ἰσχυρὰ καὶ πεφωτισμένη κοινὴ γνώμη, ἧτις μόνη δύναται ἀφ' ἑνὸς μὲν νὰ ἐνισχύσῃ τοὺς ἀσθενεῖς χαρακτῆρας εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθη-

κόντων των, ἀφ' ἑτέρου δὲ ν' ἀποτρέψῃ τὴν κυβέρνησιν τοῦ νὰ νοθεύῃ ἀτιμωρητὶ τοὺς Συνταγματικούς Θεσμούς.

Τὰ ἔθνη τὰ εὐτυχήσαντα νὰ ἔχωσι τοιαύτην ἰσχυρὰν καὶ πεφωτισμένην κοινὴν γνώμην ὡς λ. χ. τὸ Ἀγγλικόν, ἐπιτυγχάνουσι δι' αὐτῆς, ἀπροσκόπτως ῥυμουλκούμενης τὰς τε Βουλὰς καὶ τὸ ὑπουργεῖον, καθὼς καὶ διὰ τῆς κατὰ μέρος ἀντιστάσεως τῶν πολιτῶν, εἰς παρανόμους διατάξεις τῆς ἐξουσίας, ὅτι ἄλλα ἔθνη μῆπω ἐντελῶς μορφωθέντα Συνταγματικῶς, μόνον διὰ τῆς γενικῆς ἀντιστάσεως, ἥτοι δι' ἐπαραστάσεως, δύνανται μόνον νὰ κατορθώσωσι ἄρα, οὔτε ὁ καλὸς ἐκλογικὸς νόμος ἔρκει, ὅταν ὁ λαὸς ἐξ ἀναισθησίας ἢ ὀκνηρίας, ἀδιαφορεῖ βλέπων τὸν νόμον καταπατούμενον πρὸς βλάβην ἄλλου. Ἡ ἀδιαφορία καὶ ἀναισθησία τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦτο, εἶναι ὁ ἰσχυρότερος τῆς τυραννικῆς σύμμαχος. Καὶ διὰ τοῦτο ἐγκόλπιον παντὸς πολίτου πρέπει νὰ ᾔνε ἢ ἐξῆς βῆσις τοῦ Σόλωνος, ὅστις ἐρωτιθεὶς, πῶς ἂν μὴ γίγνοιτο ἀδίκημα ἐν τῇ πόλει; εἶπεν· « *Εἰ ἰμοίως ἀγαρακτοῖεν οἱ μὴ ἀδικούμενοι τοῖς ἀδικουμένοις.* »

Ἄλλ' ἐπανελάβωμεν εἰς τὸ ζήτημα, ἐφ' οὗ λέγουσιν ἀπολυτόφρονες τινὲς, σοφίζόμενοι, ὅτι, ὅταν πρόκηται περὶ τῆς δημοσίου ἀσφαλείας, δύναται ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία ν' ἀναστείλῃ τοὺς νόμους καὶ τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας, χάριν αὐτῆς. Ὁ τοιοῦτος τῶν τοιούτων ἰσχυρισμὸς, εἶναι βλασφημία καὶ ἀσέβεια ἀπειθυνομένη ἀντικρὺς κατὰ τοῦ Συντάγματος καὶ τῶν Ἑθνικῶν ἐλευθεριῶν. Ἡμεῖς προαπεδείξαμεν ὅτι δὲν δύναται ποτὲ, εἰς οὐδεμίαν περίπτωσιν, ἔστω καὶ χάριν τῆς δημοσίου ἀσφαλείας τὴν ὁποίαν κηρύττουσιν οὔτοι, δὲν δύναται νὰ ἀναστείλῃ αὕτη τοὺς νόμους καὶ τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας, ἄλλως τε τὸ 28 ἄρθρον τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος ῥητῶς ἀπαγορεύει τὸ τοιοῦτον ὡς εἶδομεν.

Ἡ δημοσία ἀσφάλεια καὶ τὸ ἀνώτερον καὶ ὑψηλότερον τῆς κοινωνίας συμφέρον δὲν κείται ὅπως προφασιζόμενοι λέγουσιν οἱ ἀπολυτόφρονες οὔτοι εἰς τὴν ἀνασολὴν τῶν νόμων, καὶ τὴν καταπάτησιν τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἀλλ' ἐγκείται, ἀλλ' ἐνυπάρχει μάλιστα εἰς αὐτὴν τὴν θρησκευτικὴν τήρησιν τῶν νόμων καὶ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἄνευ τῶν ὁποίων ἀντὶ δημοσίου ἀσφαλείας ἐπέρχεται ὅλως τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα. Πρόσφατα παραδείγματα τῆς ἀναντιρρήτου ταύτης καὶ πασιφανοῦς ἀληθείας, ὑπάρχουσι. Παραλείποντες συντομίας χάριν, τὰς συναμασίας καὶ τὴν ἀπόπειραν, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ ἀναφέρωμεν τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν τῶν ἡρώων τῆς ὁποίας τὸ χυθὲν πολύτιμον αἷμα βοᾷ εἰσέτι θερμὸν καὶ πυρέσσον, τὴν ἀνάστασιν τῆς Ματρίδος καὶ τῶν Συνταγματικῶν αὐτῆς Θεσμῶν ἐπικαλούμεν.

Ἄλλα, ποῖα τὰ αἷτια, τὰ προκαλέσαντα τὴν Φεβρουαριανὴν ἐπανάστασιν; Δύο τὰ κυριώτερα· ἡ ἀναστολὴ ἢ καταπάτησις τῶν νόμων καὶ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, καὶ ἡ περιφρόνησις τῆς πολυτρόπως ἐκδηλωθείσης κατὰ τοῦ ἐπικρατοῦντος Συστήματος κοινῆς γνώμης (α). Καὶ ἐνταῦθα δὲν δυνάμεθα, ἀφ' ἐνὸς μὲν τὴν ἀπροσμάχητον ἀλήθειαν καὶ τὰ πράγματα σύμμηλον ἔχοντες, ἀφ' ἑτέρου δὲ οὐδῶς ὑπὸ τῆς ἐρχῆς τοῦ δεσποτισμοῦ ἐπηρεαζόμενοι, δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ κηρύξωμεν ὅτι, ἐνόσω ὑφίστανται τὰ αἷτια ταῦτα, ἐπίτασιν μᾶλλον ἀντὶ ὑφέσεως ὀσημέραι λαμβάνοντα, ἐνόσω οἱ κυβερνῶντες κωφεύουσιν εἰς τὴν ἀφ' ὅλα τὰ μέρη τῆς ἐλευθέρας καλουμένης καὶ δούλης Ἑλλάδος, ἐγερθεῖσαν κατὰ τῆς κυβερνητικῆς τῶν πορείας μεγάλην καὶ ἐπίφρονον τοῦ ἔθνους κατακκορυγὴν, δὲν διστάζωμεν νὰ κηρύξωμεν ὅτι θέλωμεν ἔχει τ' αὐτὰ ἀποτελέσματα, εὐρισκόμενοι εἰς τὴν αὐτὴν, ἴσως δὲ καὶ χεῖρονα θέσιν διότι, ὅσω εἶναι ἀληθὲς ὅτι ἀνευ αἰτίας οὐδὲν παράγεται ἀποτέλεσμα, ἄλλο τόσω βέβαιον ὑπάρχει ὅτι αἱ αὐταὶ αἰτίαι γεννῶσι τ' αὐτὰ ἀποτελέσματα. Ἴδου λοιπὸν ὅτι ἡ ἀναστολὴ τῶν νόμων καὶ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, ἀντὶ δημοσίου ἀσφαλείας ἐπέφερε καὶ ἐπέφερε ὅλως τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα.

ὑπὸ τὸ πρόσχημα τῆς τηρήσεως τῆς δημοσίας τάξεως καὶ ἀσφαλείας καταπάτησαν ἀεὶποτε τὰς Συνταγματικὰς ἐλευθερίας οἱ τύραννοι. Ἄλλα, τάξις δὲν σημαίνει τὴν δουλικὴν σιωπὴν ἢν ἀπαντῶμεν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀφρικὴν, ἀλλ' ἐννοεῖ τὸ κράτος τῶν νόμων, καὶ μόνον τῶν νόμων, μηδεμιᾶς ἀτομικῆς θελήσεως, μηδ' αὐτῆς τῆς τοῦ ἡγεμόνος κατασχευούσης τῶν νόμων, καίτοι ὀλιγώτερον τῶν θεσμῶν, οἵτινες ἐκφράζουσι τὴν θέλησιν καὶ τὰς ἀνάγκας συμπάσης τῆς κοινωνίας. Τάξις δὲν σημαίνει στασιμότητα (β), ἀλλὰ τὴν ἐννομον καὶ ἔλλογον πρόοδον εἰς ἣν

((α) Ἴδου πῶς ἀποφαίνεται περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς ἀπομνημονεύμασι τῆς Ἁγίας Ἑλένης, ὁ Μέγας Ναπολέων « L'opinion publique (λέγει) est une puissance invisible, mystérieuse, à la que Il e rien ne résiste; rien n'est plus mobile, plus vague et plus fort; et toute capricieuse qu'elle est, elle est cependant vraie, raisnable juste beaucoup plus souvent qu'on se pense ».

(β) Αἱ κοινωνίαι δὲν προάγονται διὰ τῆς ἀκινήσιας καὶ στασιμότητος· καὶ καθὼς λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν Βυζαντινῶν μελετῶν. « Αἱ ἀρτιγενεῖς καὶ ἀμύρρωτοι κοινωνίαι, κατὰ τὴν πρὸς τὸ μέλλον ὁδοπορίαν, χρῆζουσι ἀνδρῶν δραστηρίων, κοινοτόμων, φιλοταράχων· χρῆζουσι ἀρχηγῶν θρασυμηχανῶν μᾶλλον, ἢ ἐστεμμένων μηδενικῶν, διότι τὰ γεννῆ, καθὼς ὁ ἄνθρωπος, δὲν προάγονται ἀπὸ μιᾶς εἰς ἄλλην ἡλικίαν, χωρὶς σπαδασμῶν καὶ τινος πυρετώδους ὄργασμοῦ.»

βαδίζει ἡ ἀνθρώπινος κοινωνία. Ἄρα, καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἀτομικῶν ἐλευθεριῶν, καθόσον αὐταὶ δὲν προσβάλλουσι τὸ γενικὸν συμφέρον, ἦτοι τὴν τάξιν.

Οἱ θεσμοὶ καὶ οἱ νόμοι ἀπεικονίζουσιν, ὡς προείπομεν, τὰς ἀνάγκας καὶ τὴν θέλησιν τοῦ λαοῦ, ἄρα μόνος ὁ λαὸς εἶναι κύριος νὰ κρίνῃ, ἐὰν καὶ διὰ τίνος ἀρχῆς δύναται νὰ γίνῃ εἰς δεδομένας περιστάσεις ἀναστολὴ τῶν θεσμῶν. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλλη- γες οἵτινες αὐτοπροσώπως ἐν τῇ ἀγορᾷ ἐξήσκουν τὴν κυριαρχίαν τοῦ λαοῦ, ἠδύνατό νὰ μεταβάλλωσι σήμερον ὅ,τι χθὲς ἐθέσπισαν. Ἄλλ' ἀφοῦ, διὰ τὴν μεγάλην ἔκτασιν τῶν σημερινῶν πολιτικῶν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν ἣν ἔλαβεν ἡ ἀτομικὴ ἐνέργεια, ἔνεκα τῆς προόδου τῆς οἰκονομολογικῆς ἐπιστήμης, ἀπέβη ἀναγκαιότατον καὶ μόνον δυνατόν, τὸ διὰ τῶν ἀντιπροσώπων ἐξασκεῖν τὸν λαὸν τὰ πολιτικὰ δικαιώματα, ἡ κυριαρχία τοῦ λαοῦ ἀναμφισβητήτως μόνον ὡσάντις συνέρχονται ἐπὶ τούτῳ Συντακτικαὶ συνελεύσεις, ἐκδηλοῦνται δι' αὐτῶν, μεταβάλλουσιν τοὺς πολιτικούς θεσμούς κτλ. Αἱ δὲ περιοδικῶς συνερχόμεναι Βουλαι, ἐντολὴν λαμβάνουσι παρὰ τοῦ λαοῦ, ὡς ἐκ τοῦ καταστατικοῦ Νόμου, νὰ περιορίζωσι τὰς σκέψεις καὶ πράξεις των εἰς τὴν τροπολόγησιν τῶν ὑφισταμένων νόμων ἢ κατασκευὴν νέων, μηδεμίαν ἐξουσίαν ἔχουσαι νὰ μεταρρυθμίσωσιν οὐδ' ἐπ' ἐλάχιστον τὸν καταστατικὸν τῆς πολιτείας Νόμον.

Ὅθεν, οὐδὲ συγκρατᾷ τῶν Βουλῶν δύναται ὁ ἡγεμὼν νὰ ἀναστείλῃ ἢ νὰ μεταβάλλῃ τὸ καθεστῶς πολίτευμα. Εἶναι δὲ ὅλως ἀνυπόστατος ἡ θεωρία τινῶν δογματολογιστῶν τῆς Γαλλίας, οἵτινες διὰ νὰ δικαιολογήσωσι τὴν δι' ἀπλοῦ νόμου ψήφισιν τῆς ἀντιβασιλείας ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, ἀπεφάνθησαν ὅτι πρέπει νὰ γίνῃ διαστολὴ τῶν θεμελιωδῶν διατάξεων τοῦ Συντάγματος ἀπὸ τῶν ἀπλῶς κανονιστικῶν, καὶ ἐδογματίσαν ὅτι τὰς κανονιστικὰς διατάξεις δύνανται νὰ τροποποιήσωσιν αἱ Βουλαι ἐκ συμφώνου μετὰ τοῦ βασιλέως. Γοιαυτῆ γνώμη ἀπεκρούσθη μετ' ἀγανακτήσεως παρ' ὅλων τῶν δημοσιογράφων τῆς Γαλλίας, τῶν μὴ προσκεκολλημένων εἰς τὰ συμφέροντα τῆς οἰκογενείας τοῦ Λουδοβίκου Φιλίππου, ὡς ἀντιβαίνουσα καὶ εἰς τὸ ὀρθὸν λόγον, καὶ εἰς τὸ γράμμα αὐτὸ τοῦ Γαλλικοῦ Συντάγματος. Καὶ τῶ ὄντι, κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο, τίς ἄλλος παρὰ τὰς Βουλὰς καὶ τὸν βασιλέα θέλει ἀπορρῆσαι ὅτι ἡ δεῖνα διάταξις τοῦ Συντάγματος εἶναι οὐσιώδης ἢ ἐπαυσιώδης; Ἀφοῦ παρεδεχθῶμεν ἅπαξ τὴν ἀρχὴν τῆς κατ'ἐλάχιστον τροπολογήσεως τοῦ Συντάγματος, τίς ὑπολείπεται ἐγκύρις ὅτι δὲν θέλει ἀνατραπῆ αὐτὸ ἐκ βάρων;

Οὐδείς λοιπόν, οὔτε βασιλεὺς μόνος, οὔτε μετὰ τῶν Βουλευτῶν, δύναται νὰ ἐγγίσι, διάταξιν τινα τοῦ Συντάγματος, ὅταν δὲν περιέχεται ἐν αὐτῷ τῷ Συντάγματι διάταξις ὀρίζουσα πῶς πρέπει νὰ γίνῃ ἡ ἀναθεώρησις αὐτοῦ. Ἐν Ἑλλάδι τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα οὐδεμίαν τοιαύτην διάταξιν περιέχει.

Τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα μόνην ἐξαιρέσιν ποιεῖ ὡς πρὸς τὰ προσόντα τῶν Γερουσιαστῶν (ἀρθ. 72) ἃς, ἡ ἐξαιρέσις αὕτη ἐνισχύει τὸν κανόνα ὅτι εἰς οὐδεμίαν ἄλλην περίπτωσιν ἐπιτρέπεται τροπολόγησις.

Ἐν τούτοις, εὐδὲ δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν ἐνταῦθα τὴν κατὰ τύπου· καὶ κατ' οὐσίαν παραβίασιν τοῦ ἡμετέρου Συντάγματος, τὴν γενομένην διὰ τῆς διὰ νόμου ἐπιψηφίσεως τοῦ κληθέντος ἐπιδόματος τῶν Βουλευτῶν καὶ Γερουσιαστῶν. Καὶ κατὰ τύπου μὲν, διότι τὸ ἀρθ. 67 τοῦ Σ. λέγει ῥητῶς α Ὅι ἐκπληρώσαντες τὰ χρέη τῶν Βουλευτῶν λαμβάνουσιν ἐκ τοῦ δημοσίου Ταμείου ἀποζημίωσιν δραχμῶν διακοσίων πενήκοντα κατὰ μῆνα, κτλ. ὅπερ σημαίνει ὅτι ἡ Συντακτικὴ συνέλευσις, δὲν ἔκρινε οὔτε περισσοτέρας οὔτε ὀλιγοτέρας τῶν 250 δραχμῶν εἰς τοὺς Βουλευτὰς, καὶ τῶν 500 (κατὰ τὸ 79 ἀρθ.) εἰς τοὺς Γερουσιαστάς. Κατ' οὐσίαν δὲ, διότι ὡς ἐξάγεται οὐ μόνον ἐκ τῆς φύσεως τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος, καθ' ὃ οἱ Βουλευτῆ καὶ Γερουσιασταὶ εἶναι ἀρχαὶ ἐξελέγχουσαι καὶ περιστέλλουσαι ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῶν συζητήσεων τῶν γενομένων ἐν τῇ εἰρημένῃ ἐθνικῇ Συνελεύσει, δὲν μισθοδοτοῦνται δίκην ὑπαλλήλων οἱ Β. καὶ Γ., ἀλλὰ λαμβανόμενοι ἐκ τῆς τάξεως τῶν ἀρίστων τῆς πολιτείας, ἐπιτρέπονται τὴν ἐνάσκησιν κυριαρχικῶν δικαιωμάτων οἷα καὶ τὰ βασιλικά· διὰ τοῦτο δὲ εἶναι καὶ ἀνεύθυνοι κατὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν καθηκόντων των, ὅπως καὶ ὁ βασιλεὺς. Πᾶσα δὲ μισθοδοσία ἐξυτελεῖσι αὐτοὺς καὶ τοὺς καταβιβάζει ἀπὸ τῆς ἀνωτάτης περιουσίας, εἰς ὑποτελῆ ὄργανα αὐτῆς ταύτης τῆς ἐξουσίας, ἧς εἰσὶν ἐπιτετραμμένοι τὴν ἐξέλεξιν.

Διὰ τοῦτο καὶ ἐν ὅλαις ταῖς καλῶς συγκροτημέναις Συνταγματικαῖς πολιτείασι, οἱ Βουλευτῆ εἰσὶν ὄλωσ ἄμισθοι. Ἡ Ἐθνικὴ δὲ Συνέλευσις χωρὶς νὰ παραβιάσῃ τὴν ἀρχὴν αὐτὴν τοῦ ἀμισθοῦ τῆς Βουλευτικῆς ὑπηρεσίας, ἀποβλέπουσα δὲ μόνον εἰς τὸ μὴ εὐπορον τῶν Ἑλλήνων, ἐνόησε νὰ χορηγήσῃ ἀπλῶς ἀποζημιώσιν τινα διὰ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας εἰς ἃς περιπίπτουσιν οἱ Βουλευτῆ προσερχόμενοι εἰς τὴν πρωτεύουσαν καὶ διατρίβοντες ἐν αὐτῇ. Καὶ ὅμως, κατόρθωσεν ἡ Ἑλληνικὴ λεγομένη κυβέρνησις, ἀφ' ἐνός μὲν νὰ διορίξῃ αὐτὴ πράγματι τοὺς πλείστους

των βουλευτῶν, λαμβάνουσα μάλιστα αὐτοῦς ἐκ τῆς ἀμαθεστέρως, καὶ ἀπορωτέρας τάξεως, καὶ μισθοδοτοῦσα αὐτοῦς ἀνά δραχ. 550 κατὰ μῆνα ! Τοιαύτη λοιπὸν εἶναι ἡ εἰλικρινὴς ἐφαρμογὴ τοῦ Συντάγματος ;

Ἡ δὲ ἀναστολὴ (ἔστω καὶ προσωρινή) τοῦ Συντάγματος, τί ἄλλο ἐστὶν ἢ κατάργησις προσωρινὴ αὐτοῦ ; τοῦτέστι πλέον παρὰ τροπολόγησις ; Ἀλλὰ, τινὲς ἐπικαλοῦνται τὸ παράδειγμα τῆς Ἀγγλίας. Τὸ Ἀγγλικὸν Σύνταγμα δὲν συνίσταται εἰς ὀρισμένον τινὰ καὶ γραπτὸν νόμον συναφθέντα μεταξύ λαοῦ καὶ βασιλείως, διὰ πανηγυρικῆς τινοῦ πράξεως, ὅπως λ. χ. τὸ Ἑλληνικόν, τὸ Βελγικὸν καὶ τὰ λοιπὰ Συντάγματα τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης. Συναποτελεῖται δὲ ἐκ διαφόρων ἀρχαίων καὶ νεωτέρων φιλελευθέρων θεσμῶν καθιερωθέντων ὑπὸ τῶν δύο βουλῶν καὶ τοῦ βασιλέως. Διὰ τοῦτο καὶ τὸ κοινοβούλιον τῆς Ἀγγλίας, τοῦτέστιν ἡ ἄνω καὶ κάτω Βουλὴ, λογίζεται ὅτι ἐνασκει διαρκοῦς Συντακτικῆς συνελεύσεως ἔργα, καὶ διὰ τοῦτο δύναται καὶ οὐπωδῶς νὰ μεταβάλλῃ τῇ σιωπηλῇ συγκαταθέσει τοῦ λαοῦ τὸ Ἀγγλικὸν πολίτευμα.

Τοιοῦτον δὲ ὄν τὸ κοινοβούλιον τοῦτο, ἐπιτρέπει διὰ νόμου εἰς τὸν βασιλέα, ἐπὶ ῥητὸν χρόνον τὴν ἀναστολὴν νόμων τινῶν ἀφρονόντων τὴν πρωτοπικὴν ἐλευθερίαν, οἷον, ἐν περιπτώσει ἐμφυλίων πολέμων, ἐνδημικῶν νοσημάτων κτλ. Τοῦναντίον, ἐν τῇ Συνταγματικῇ Γαλλίᾳ, ἦται ὑπὲρ τὸ κράτος τοῦ γραπτοῦ Συντάγματος τοῦ 1830, ἀπεφάνθη τὸ ἀκυρωτικὸν τῆς Γαλλίας διὰ πολλῶν ἀποφάσεων του, καθ' ὧν οὐδαμὰ ἠγέρθη ἀντίρρησης, ὅτι ἐν περιπτώσει δεινῶν στάσεων, οἷαι ἀνεφάνησαν ἐν Γαλλίᾳ (ἐν Λουγδούνῳ τὸ 1852 καὶ ἄλλοτε ἐν Παρισίοις), δύναται μὲν ἡ Κυβέρνησις νὰ θέσῃ εἰς κατάστασιν πολιορκίας (état de siège) ἐπαναστατησάσας πόλεις ἢ καὶ ἐπαρχίας ὀλοκλήρους, τοῦτέστι δύναται νὰ ἀναθέσῃ τὴν πρωτίστην κυβερνητικὴν ἐνέργειαν εἰς τὰς στρατιωτικὰς ἀρχάς, ἀλλὰ δὲν δύναται νὰ ἀναστῆλῃ οὐδαμῶν τῶν ἀτομικῶν ἐγγυήσεων, τῶν οὐσῶν καθιερωμένων οὐ μόνον ὑπὸ τοῦ Συντάγματος, ἀλλὰ καὶ ὑπ' αὐτῶν τῶν ἀπλῶν νόμων ὃ ἐστὶ, δύναται νὰ πολυπλασιάσῃ τὴν στρατιωτικὴν φρουρὰν καὶ τὴν ἄλλην στρατιωτικὴν δύναμιν, καθὼς καὶ τὰ λοιπὰ ὄργανα τοῦ νόμου, οἷον, τοὺς ἀνακριτικοὺς καὶ εἰσπραγμολικοὺς ὑπαλλήλους, ὥστε νὰ δύναται ὅσον τάχιον νὰ ἐνεργηθῇ ἡ διοικητικὴ καὶ δικαστικὴ ἀστυνομία, συλλαμβανομένων καθ' ὑπόθεσιν πολλῶν συνάμα κατηγορουμένων, ἀνακρινομένων ἐμπροθέσμως καὶ κατὰ τύπους, καὶ εἴτε προφυλακίζομένων, εἴτε ἀπολυομένων, ἀλλὰ πάντοτε τηρουμένων ὑπὲρ αὐτῶν ὅλων τῶν

τύπων τῶν καθιερωμένων ὑπὸ τῶν ὑφισταμένων νόμων, μηδὲ λως παραβιάζομένων μηδὲ κατὰ τὰς περιπτώσεις ταύτας π. χ. τῶν ἐγγυήσεων τῆς δημοσιότητος τῶν συνεδριάσεων, καὶ τῆς συνήθους ἀρμοδιότητος τῶν τακτικῶν δικαστηρίων.

Ταῦτα ἐκθέτοντες, ἀφίνομεν τὸν ἀναγνώστην νὰ κρίνη, ἐὰν κατὰ τὰς τελευταίας περιστάσεις, ἡ κυβέρνησις ἐσεβάσθη ἐν Ἑλλάδι τὸ Σύνταγμα. Ἐὰν δὲν παρεβίασε τοὺς νόμους περὶ μυστικότητος τῶν ἐπιστολῶν, περὶ μὴ συλλήψεως τῶν πολιτῶν ἄνευ ἐντάλματος κ.τ.λ. Ἐνῶ μάλιστα ἡ παραβίασις τοῦ ἀπορρήτου τῶν ἐπιστολῶν καὶ τοῦ μὴ φυλακίζεσθαι τὸν πολίτην ἄνευ δικαστικοῦ ἐντάλματος (ἐκτὸς τοῦ ἐπ' αὐτοφύρῳ ἐγκλήματος), ἀποτελεῖ αὐτόχρημα παραβίασιν τοῦ Συντάγματος, μὴ δυναμένην νὰ καλυφθῇ μηδὲ διὰ τῆς κατόπιν ἐγκρίσεως τῆς διαγωγῆς ὑπὸ τῶν Βουλῶν, καθότι ὡς προεῖρήθη, οὐδὲ διὰ νόμου, ἦτοι οὐδὲ τῇ συμφώνῳ συμπράξει τῶν δύο Βουλῶν καὶ τοῦ βασιλέως αἱ εἰρημέναι διατάξεις δύνανται οὔτε νὰ τροποποιηθῶσι οὔτε νὰ καταργηθῶσι. Ἄρα, τὸ ὑπουργεῖον Μισοῦλη εὗρει εἰς τὸν τράχηλόν του, ἐσχάτης προδοσίας ἐγκλημα, δι' ὃ οὔτε ὁ βασιλεὺς οὔτε αἱ Βουλαὶ δύνανται νὰ τὸ ἀμνηστεύσωσι.

Βάσις τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ συστήματος εἶναι ἡ ἀδολίευτος καὶ ἀνεπηρέαστος ἐκλογή τῶν Βουλευτῶν· καθότι, πᾶσαι αἱ Συνταγματικαὶ ἐγκυήσεις νεκροῦνται, ὅταν ὁ ἐκλογικὸς νόμος γίνεται ὄργανον τῶν θελήσεων τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας. Ὅταν δηλ. αἱ προσερχόμενοι ὡς Βουλευταὶ, δὲν εἶναι ἄνδρες ἐκ τοῦ λαοῦ ἀποστελλόμενοι καὶ ἐπομένως εἰς αὐτὸν καὶ μόνον ὀφείλοντες τὴν πολιτικὴν των ὑπεκρίναι, καὶ ἀπὸ τῆς εὐνοίας ἢ δυσμενείας αὐτοῦ προσδοκῶντες τὴν προαγωγὴν των· ὅταν τοῦναντίον διορίζονται πράγματι παρὰ τῆς κυβερνήσεως· ὅταν παρ' αὐτῆς προσδοκῶσι τὸ νὰ ἐπανεέλθωσι καὶ αὐθις ὡς τοιοῦτοι· ὅταν τὴν βουλευτικὴν των ὑπηρεσίαν συνδέουσι μετὰ προσδοκιῶν, ὠφελιμῶν χρηματικῶν κ.τ.λ. Ἄπερ μάλιστα τῇ εὐνοίᾳ τῆς κυβερνήσεως δύνανται νὰ ἐπιτύχωσι, τότε ὑπάρχωσι μὲν κατ' ὄνομα βουλευταὶ, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καὶ Βουλὴ, ζήλοτυπούσα διὰ τὰ ἴδια αὐτῆς δικαιώματα, καὶ διατηροῦσα τὸ ὕψος εἰς ὃ τὴν ἔθεσε τὸ Σύνταγμα, καὶ ἀξιόυσα νὰ κυβερνᾷ πράγματι αὐτὴ διὰ τῶν ἐκ τῶν κόλπων τῆς λαμβανομένων ὑπουργῶν· τότε οὐδεμίαν ὑπάρχει πράγματι ὑπουργικὴ εὐθύνη, τότε, καὶ ὁ φύλαξ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν τύπος, εἴτε θέλει δεσμευθῆ, εἴτε ἀφηνήμενος ἐλεύθερος, θέλει προκαλέσει τάχιον ἢ βράδιον τὸν λαὸν εἰς ἐπανάστασιν. Καὶ ὁ λόγος εἶναι ὅτι ὁ λαὸς ὁ δικαιωθείς νὰ κυβερνᾷται Συνταγματικῶς, βλέπων ὅτι ἐμπαίζεται ὑπὸ

τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ μὴ ἔχων πλέον νόμιμα ὄργανα πρὸς διεκδίκησιν τῶν ἄλλων του Συνταγματικῶν δικαιωμάτων, καταφεύγει ἐξ ἀνάγκης εἰς τὸ ἔσχατον αὐτοῦ δικαίωμα, τὴν καθ' ὁμάδα ἀντίστασιν. Τὸ παράδειγμα τοῦτο εἶδομεν ἐπανειλημμένως ἀναφανέν ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ τῷ 1688, ἐν δὲ τῇ Γαλίᾳ τῷ 1830 καὶ 1848. Καὶ τῷ ὄντι, ὅταν ὁ ἕτερος τῶν δύο συναλλαξαμένων μερῶν παραβιάσῃ τὸ συναφθὲν συνάλλαγμα, δικαιώσῃ καὶ τὸν ἕτερον νὰ πράξῃ τὸ αὐτὸ ἐπανερχομένων οὕτω τῶν μερῶν εἰς ἣν ἦσαν κατὰστασιν πρὸ τοῦ συναλλάγματος.

Ἀλλὰ, τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα, σκοπὸν προέθετο νὰ θέσῃ φραγμὸν καὶ περιφρουρήσῃ, ἀπέναντι τοῦ δεσποτισμοῦ καὶ τῆς αὐθαιρεσίας τῶν κυβερνώντων, τὰ τιμαλφέστερα τοῦ πολίτου δικαιώματα καὶ τὰς ἀδιατιμῆτους ἐλευθερίας (α), τὰς ὁποίας ἐγεθρίεντες μίαν μεγάλην αὐγὴν, τὴν αὐγὴν τῆς 25' Μαρτίου τοῦ 1821, διὰ τῶν ὄπλων καὶ τοῦ αἵματός των ἀνεκτίσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν ὑπὲρ τῶν ὅλων προκινδυνεύσαντες. Τὸ ἡμέτερον Σύνταγμα, ἀφοῦ ἀπήτησε τὴν ἔσση ταχυτέραν ὀργάνωσιν τῆς ἐθνοφυλακῆς εἰς ἀγρυπνον φορητὴν τῶν πολυτίμων αὐτῶν δικαιωμάτων καὶ ἐλευθεριῶν, προσεκάλεσε διὰ τοῦ 107 ἄρθρ. πάντας τοὺς Ἕλληνας.

Τὸ μεγάλην καὶ ὑψηλὴν τὴν ἔννοιαν ἔχον αὐτὸ ἄρθρον εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων ἐπὶ τέλους δὲν ἀφιέρωσε τὴν τήρησιν τοῦ Συντάγματος; Πῶς συμβιβάζεται λοιπὸν, ἀφ' ἐνός μὲν ἡ θρησκευτικὴ, ὡς εἶπεν, τήρησις αὐτοῦ, τὴν ὁποίαν αὐτὸ τὸ Σύνταγμα θερμοτάτα παραγγέλλει, μὲ τὸ ἀνωτέρω βλάσφημον ζήτημα τῆς ἀναστολῆς τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας; ἀφ' ἑτέρου δὲ ἡ θρησκευτικὴ διαβεβαίωσις, ὁ ὅρκος τῶν ὁποίων δίδουσιν οἱ βασιλεῖς τοῦ ἀντιπροσωπικοῦ πολιτεύματος ἀμύνοντες σὺν τοῖς ἄλλοις νὰ φυλάττωσι τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ ἔθνους καὶ νὰ διατηρῶσι καὶ ὑπερασπίζωσι τὴν ἐθνικὴν αὐτονομίαν κ. τ. λ. ποῖαν ἰσχὺν, ὁποίαν τότε σημασίαν ἤθελεν ἔχει; Ἄς ἀπαντήσωσιν οἱ ἀπολυτόφρονες.

Ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπάλληλοι πολιτικοὶ τε καὶ στρατιωτικοὶ, μηδενὸς ἐξικουμένου, ὀρκίζονται. . . . ὑποταγὴν εἰς τὸ Σύνταγμα καὶ τοὺς Νόμους τοῦ Κράτους; Ἄρα, καὶ ἡ πίστις αὐτῶν

(α) Ἴδου πῶς ὀρίζουν τὴν Ἐλευθερίαν τὰ Βασιλικά Γλ. «Ἐλευθερία ἐστὶν εὐχέρεια φυσικὴ, ἐκίστηρ συγχωροῦσα πράττειν ἢ βούλεται, εἰμὴ νόμος ἢ βία κωλύει». Ὅρισμός γνήσιος, ἐὰν οἱ συγχωρησάντες αὐτὸν βασιλεῖς ἐγνωῦσαν Νόμ. ο. γ. τὴν κοινὴν τῶν πολιτῶν θέλησιν, μηδ' ἔβαλλον συνήθως εἰς τόπον τοῦ νόμου τὴν ἰδίαν θέλησιν, ὡς λέγει ὁ ἀοίδημος Κοραΐς.

πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν περιορίζεται διὰ τῆς ὑπακοῆς τῶν πρὸς τὸ Σύνταγμα· ὥστε τὰ καθήκοντα ταῦτα εἶναι ἀλληλένδετα καὶ ἀναπόσπαστα, ἄρα, εἶναι ἐπίορκος καὶ μητραλοίας πᾶς ὑπάλληλος καὶ πᾶς πολίτης πολιτικός τε καὶ Στρατιωτικός(α)· καὶ πᾶς πολίτης (διότι ἡ ἰδιότης τοῦ πολίτου ἐξαρτάται ἐκ τῆς ὀρκίσεως αὐτοῦ, ὡς τοιούτου) ὅστις ἤθελε οὐ μόνον συνεργήσει εἰς τὴν ἀθέτησιν ἢ κατάργησιν τῶν Συνταγματικῶν θεσμῶν καὶ τῶν νόμων δι' οἰονδήποτε λόγον, ἀλλὰ καὶ ἂν ἤθελεν ἀνεχθῆ ταύτην τὴν κατάργησιν ἢ ἀθέτησιν πρακτομένην παρ' οἰουδήποτε ἄλλου. Ἡ ἀντίστασις κατὰ τῆς παραγομῶσης ἀρχῆς ἀποβρέει ἀριδῆλως ἐκ τῶν διατάξεων τοῦ 107 ἄρθρου, καὶ εἶναι οὐ μόνον δικαίωμα, ἀλλὰ καὶ καθῆκον παντός πολίτου νὰ ὑπερασπισθῆ καὶ διὰ τῆς βίας τὸ Σύνταγμα παρ' οἰουδήποτε προσβαλλόμενον.

Τελευτῶντες, προαθέτομεν ἐνταῦθα τὴν καὶ Πλατωνικὴν παραγγελίαν « μητρὸς τε καὶ πατρὸς καὶ τῶν ἄλλων προγόνων ἀπάντων τιμωτέρον ἐστὶ Πατρίς καὶ σεμνότερον καὶ ἀγιώτερον καὶ ἐν μαίζονει μῖοχος καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις τοῖς νοῦν ἔχουσι, καὶ σέβασθαι δεῖ καὶ μᾶλλον ὑπεῖκειν καὶ θωπεύειν Πατρίδα χαλεπαίνουσαν, ἢ πατέρα, καὶ, ἢ πείθειν ἢ ποιεῖν ἂ ἂν κελεύῃ, καὶ πάσχειν, ἐάν τί προστάτῃ παθεῖν, ἡσυχίαν ἄγοντα, ἐάν τε τύπτεσθαι, ἐάντε δαΐσθαι· Ἐάν τε εἰς πόλεμον ἄγῃ τρωθῆσόμενον ἢ ἀποθανούμενον, ποιητέα τῶντα, καὶ τὸ δίκαιον οὕτως ἔχει· καὶ οὐχ' ὑπεικτέον, οὐδ' ἀναχωρητέον, οὐδὲ ληπτέον τὴν τάξιν· ἀλλὰ καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν δικαστηρίῳ καὶ πανταχοῦ ποιητέον, ἂ ἂν κελεύῃ ἡ πόλις τε καὶ ἡ Πατρίς.

Ἔγγραφον ἐν Ἀθήναις τῇ 12 Ἰουρίου 1862.

(α) Εἰς τὴν Πρωσίαν οἱ Στρατιωτικοὶ ὀρκίζονται μόνον πίστιν εἰς τὸν βασιλέα, χωρὶς νὰ λέγηται τι καὶ περὶ τοῦ Συντάγματος, ἐξ οὗ καὶ ἡ αὐθάδης ἀξίωσις τῶν ἐκεῖ δεσποτοφρόνων, ὅτι οἱ Στρατιωτικοὶ δὲν ὀφείλουσι νὰ ὑπακούωσιν εἰς τὸ Πρωσικὸν Σύνταγμα. Διὸ καὶ ἡ γένησθαι πάνδημος ἢ καταφορὰ κατὰ τῆς τάξεως τῶν εὐγενῶν τῶν κατεχόντων καὶ τὰς πλείστας στρατιωτικὰς θέσεις, καὶ ἡ ἀποσκοράκις αὐτῶν κατὰ τὰς τελευταίας βουλευτικὰς ἐκλογὰς ἀπὸ τῆς βουλευτικῆς θέσεως. Παρατηρητέον δὲ καὶ τοῦτο ἐν τῇ Πρωσίᾳ, ὅτι ἀξιώσεως τῆς κυβερνήσεως δι' ἐγκυκλίῳ της νὰ ψηφοφορήσωσιν οἱ ὑπάλληλοι ὑπὲρ τῶν ὑποψηφίων αὐτῆς, αἱ ἀνώτεραι δικαστικαὶ ἀρχαὶ ἔσπευσαν μᾶ τῇ φωνῇ ν' ἀποκρούσωσι τὴν παράλογον ταύτην ἀξίωσιν ἀποφανθεῖσαι ὅτι ὁ δικαστὴς τῆς Πρωσίας δὲν παύει τοῦ νὰ ᾖ καὶ πολίτης αὐτῆς, καὶ ἐπομένως νὰ κάμῃ διακρίσιν τῶν καθηκόντων του ὡς ὑπάλληλου, πρὸς τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὡς ἀνεξάρτητου πολίτου.

The first part of the document discusses the general principles of the proposed system. It outlines the objectives and the scope of the project, emphasizing the need for a comprehensive and integrated approach to the problem at hand. The text describes the various components and their interrelationships, highlighting the importance of coordination and collaboration among all stakeholders involved.

The second part of the document provides a detailed description of the proposed system's architecture and its key features. It explains how the system is designed to address the specific challenges and requirements of the project, ensuring that it is both effective and efficient. The text also discusses the implementation process, including the roles and responsibilities of the various teams and individuals involved.

The third part of the document focuses on the evaluation and validation of the proposed system. It describes the methods and criteria used to assess the system's performance and its impact on the project. The text also discusses the results of the evaluation and the conclusions drawn from the analysis, providing a clear and concise summary of the findings.

The final part of the document provides a summary of the key findings and conclusions of the study. It reiterates the main points discussed throughout the document, emphasizing the importance of the proposed system and the need for its implementation. The text also provides a clear and concise statement of the authors' recommendations and the next steps to be taken in the project.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ.

Πρὸς Ἑμᾶς πρόμαχοι τοῦ Ἔθνους καὶ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν, πρὸς Ἑμᾶς τέκνα γνήσια τῆς βαρυσπενθούσης Ἑλλάδος, πρὸς Ἑμᾶς τοὺς λαβόντας τοῦ μαρτυρίου τὸν θάνατον, ἵνα ἐμφυσήσητε ζωὴν εἰς τοὺς νεκροὺς ἡμῶν Συνταγματικοὺς θεσμοὺς, τοὺς ὁποίους ἐμάρανεν ἡ ἀνελεύθερος πνοὴ τοῦ ἐπικρατοῦντος λαομισήτου καὶ ἐθνικτοῦ Συστήματος, πρὸς Ἑμᾶς ἀφιερῶ τὴν ἐναίσιμον ταύτην διατριβὴν μου. Καὶ εἰς ποίων εἰκόνας ἰδυνάμην μᾶλλον νὰ ἀναρτήσω αὐτήν; Εἰς τοὺς ζῶντας νεκροὺς καὶ δουλόφρονας, ἢ τοὺς θανόντας ἀθανάτους, τοὺς γενναίως ἐπὶ τῶν πεδιάδων τῆς Ἀργολίδος καὶ τῶν βράχων τῆς Κύθου ὑπὲρ τῶν Συνταγματικῶν ἐλευθεριῶν μας προκινδυνεύσαντας; Ὡ! χαίρετε περιτειχισμάτων ἐρείπια! ἐρείπια, ἐφ' ὧν ἐδοξάσθη μετὰ τῶν λοιπῶν ἡρώων πολεμῶν μετὰ καρτερίας ἀνδρικῆς ὁ μονόχειρ καὶ ἐφ' ὧν ἐτάφησαν μαχόμενοι, οἱ τὴν πυραμίδα τῶν δεινῶν τοῦ Ἔθνους κορυφουμένην μὴ ἀνεχόμενοι. Καὶ σεῖς ἐπάρατοι βράχοι! βράχοι ραντισθέντες μὲ τὸ πολῦτιμον αἷμα τοῦ Λεουτζάκου, τοῦ Σκαρβέλη, τοῦ Μωραϊτίνου!..

Μὴ ἀδημονεῖτε γενναῖαι ψυχαὶ βαρυθυμούντων ἡρώων. Τὸ Ἔθνος δὲν ἐλησμονήσῃ τὴν ὑπὲρ αὐτοῦ μεγάλην θυσίαν Σας, ὡς δὲν θέλει λησμονήσῃ τοὺς φονεῖς Ἑμῶν καὶ φονεῖς Του. Μὴ ἀδημονεῖτε, διότι ἐκ τοῦ αἵματός Σας ἀναβλαστήσει μίαν ἡμέραν ἢ ἀναίμακτος τῆς Πατρίδος Ἑλευθερία. Ἀλλ' ἂν πρόκηται ἢ ἀπὸ τὰ ἱερά κόκκαλα τῶν Πατέρων μας ἐξελλθοῦσα Ἑλευθερία νὰ δηλητηριασθῇ καὶ νὰ πέσῃ, ἂν προώρισται τὸ Ἔθνος τῶν ἡρώων νὰ κλίνη πάλιν τὸν αὐχένα καὶ νὰ ταφῇ ὑπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Παρθενῶνος, ἂν ἀντὶ τοῦ ἐν μιᾷ μεγάλῃ νυκτὶ ἀποτιναχθέντος ζυγοῦ, χαλκίβουρον κλοιὸν βαρὺν καὶ ἀφόρητον· ὦ! τότε... τότε μὴ λησμονήσωμεν Ἕλληνες ὅτι ἡ τήρησις τοῦ Συντάγματος ἀφιερῶται εἰς τὸν πατριωτισμὸν τῶν Ἑλλήνων.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

... ἵνα ἴδωμεν ἂν ἔτι...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000110216

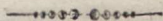

MEMORIAL

MEMORIAL OF THE
MEMBERS OF THE
LEGISLATIVE COUNCIL OF
THE STATE OF NEW YORK
FOR THE YEAR 1868

ΕΙΔΟΠΟΙΗΣΙΣ.

Τὸ εἰσπραχθησόμενον ποσὸν θέλει χρησιμεύσει
πρὸς τέλεσιν μνημοσύνου ἐν Κωνσταντινουπόλει
ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν πεσόντων.